

Evaluatie voorbereiding AZC De Wolden 2015-2016

Rekenkamerbrief 2017-1

Aan de raad van de gemeente De Wolden

Geachte leden van de gemeenteraad,

Met deze brief bieden wij u de evaluatie van de voorbereiding van het Asielzoekerscentrum De Wolden (AZC) aan. Deze evaluatie beschrijft hoe de vluchtelingenopvang in De Wolden in 2015-2016 is voorbereid. Het chronologische feitenrelaas met gebeurtenissen vormt de kern. Documenten, waaronder beslisdocumenten, (nieuws)brieven, e-mails, raadsvergaderingen, agenda's en persberichten waren belangrijke bronnen.

De toets van volledigheid in gesprekken en mailwisseling met fractievoorzitters, collegeleden, griffier en projectleider-AZC heeft meer gebeurtenissen opgeleverd. Mits onderbouwd met documenten hebben wij die aanvullingen verwerkt in het feitenrelaas. In de gesprekken hebben wij ook gevraagd naar gebeurtenissen die goed zijn gegaan en die beter konden. Wij hebben die aandachtspunten en vragen in meer abstracte zin in de evaluatie in tekstblokken verwerkt of in deze brief vermeld. Tot die vragen behoort het dilemma om als raad meer regie op het proces te voeren en kaders te stellen versus de apolitieke houding in te nemen zoals in 2015-2016.

In de evaluatie kijkt de rekenkamercommissie uitsluitend naar gemeentelijke processen. Bij de AZC-vorbereiding betrokken inwoners en hun organisaties, de ondernemer en vele instanties hebben wij daarom niet om feiten of ervaringen gevraagd.

Ander rekenkameronderzoek: wat is er gebeurd?

De rekenkamercommissie beoordeelt in deze evaluatie niet de effectiviteit, efficiëntie en rechtmatigheid van de voorbereiding van een AZC-De Wolden. Dat past niet in de onderzoeksopzet die is gebaseerd op de vraag 'Wat is er gebeurd?' Een beoordeling op doeltreffendheid is overigens nauwelijks mogelijk, omdat de gemeentelijke voorbereiding niet kon worden afgerond zonder overeenstemming met en stappen van het Centraal Orgaan Asielzoekers (COA) na het collegebesluit van 8 maart 2016. Zo is onduidelijk gebleven of de gemeentelijke voorwaarden een voor het COA exploitabel en acceptabel AZC op de locatie recreatiepark Van Harte mogelijk maken.

Een constatering, geen conclusie

Op basis van het feitenrelaas constateren wij dat, redelijkerwijs gezien, in het voorbereidingsproces, de voorwaarden voor een volwaardig AZC zijn gecreëerd. Hierbij past de genoemde beperking van het standpunt van het COA.

Vragen voor de raad

Twee essentiële vragen resteren uit de evaluatie:

1. Op welk moment betreft de raad c.q. het college burgers bij complexe besluitvorming, zoals de voorbereiding van een AZC?
2. In hoeverre is het in elke fase of tussenfase duidelijk wie waarvoor verantwoordelijk en aan zet is of zijn?

Tijdens de gespreksronde gegeven reacties op de open vragen 'Wat ging goed?' en 'Wat kon beter?' treft u aan in de bijlage bij deze rekenkamerbrief.

Nawoord

Het lijkt ons een goede zaak dat raad en college met behulp van de Evaluatie AZC De Wolden 2015-2016 de dialoog zoeken om leerervaringen te benoemen en te delen.

Het feitenrelaas en daarmee de evaluatie konden alleen tot stand komen met medewerking van velen: in de gemeentelijke organisatie, de griffie, het college en de raad. Wij bedanken allen voor hun medewerking.

Met vriendelijke groet,
Namens de rekenkamercommissie De Wolden,

Jan Jorritsma, voorzitter.

Bijlage bij rekenkamerbrief 2017-1 Evaluatie voorbereiding AZC De Wolden 2015-2016

Uit de gespreksronde: voorzetten voor de dialoog 'wat ging goed, wat kon beter?'

De volgende aandachtspunten zijn in de gespreksronde genoemd op de open vragen 'wat ging goed' en 'wat kon beter'.

Wat ging goed?	Wat kon beter?
<i>Proces</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Het proces is goed gegaan. Voor sommige mensen doe je het nooit goed, en dat zal altijd blijven (enkele malen). Veilig gevoel: rekening gehouden met actiegroepen van buiten; politie was in cognito aanwezig, niet provocerend.(1 maal). 	<p><i>Het proces</i></p> <ul style="list-style-type: none"> Het was geen ideaal, open en/of maatschappelijk proces ren (2 maal). Het leek soms dat de gemeente en het COA een AZC gingen starten. Dat is een zaak van COA en ondernemer. Maak duidelijk dat de gemeente niet de trekker is. De rol van de gemeente is het regelen van de bestemming (1 maal). De ondernemer raakt in de loop van het proces buiten beeld, hij zat zelfs niet in de overleggroep (1 maal). Stond de opschaling in relatie tot de problematiek (1 maal)?
<i>Burgemeester</i>	
<ul style="list-style-type: none"> De burgemeester als burgervader in deze context (1 maal) 	<ul style="list-style-type: none"> De vraag blijft of de burgemeester als burgervader echt zichtbaar is na het moment van de openbaarmaking (2 maal). De burgemeester is niet bij iedereen op bezoek gegaan. Bij wie wel en wie niet (1 maal)?
<i>Raad en college</i>	
<ul style="list-style-type: none"> Als raad zijn we bij elkaar gebleven: welke oplossing is voor een ieder acceptabel. Dit moet een belangrijk onderdeel van het proces zijn. Raad is niet gepolariseerd, niet elkaar afgevallen in de openbaarheid, straalde 	<ul style="list-style-type: none"> Vraag: Moet de raad in een eventueel volgend traject op een infomarkt gaan staan? Dat doen we ook niet voor de opening van een winkel. Zijn we aanzet? Zitten we niet teveel op elkaars stoel? Het gaat over uitvoering.

Wat ging goed?	Wat kon beter?
<p>eenheid uit (algemeen beeld).</p> <ul style="list-style-type: none"> • De raad is goed op de hoogte gehouden en meegenomen in het proces. Prima gegaan. Goede communicatie tussen raad en college (algemeen beeld). • Het presidium is een goed platform om informatie te delen, waar mogelijk iets meer openbaar (enkele malen). • De raad heeft het voortouw niet van het college overgenomen maar heeft wel een motie met randvoorwaarden aangenomen. Dat is een compromis zodat de raad toch aan het stuur heeft gezeten (1 maal). • Trots op het punt dat we als gehele raad hebben gesteld: 'we willen een AZC' (1 maal). 	<ul style="list-style-type: none"> • Vraag: is het presidium een goed platform om -via de fractievoorzitters- de raad te informeren (1 maal). • Kaderstelling door de raad kan beter. Het dilemma is hoe: met een motie als politiek middel of met een verklaring. De raad heeft hier gezamenlijk goed in opgetrokken. De kaderstelling is, achteraf bezien, wellicht wat te licht (1 maal).
<i>Communicatie</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • De communicatie was goed, maar de ontvanger had daar een kanttekening bij. Je kunt het niet ieder naar de zin maken (1 maal). • Het project met de overleggroep met inwoners is prima (1 maal). 	
<i>Bijeenkomst 11 januari 2016</i>	
<ul style="list-style-type: none"> • De bijeenkomst in Echten was goed, op korte termijn een goede reactie. De burgemeester acteerde goed (enkele malen). • Goed georganiseerd. Het verhaal werd goed door de burgemeester verteld (enkele malen). 	<ul style="list-style-type: none"> • De uitleg van de burgemeester tijdens de informatiebijeenkomst was moeizaam. Het college was niet of nauwelijks zichtbaar (1 maal). • Het besluit om naar buiten te gaan in de informatiebijeenkomst op 11 januari 2016 en de snelle organisatie van die bijeenkomst. Dat moest snel gezien de context van de voorbereiding kon mogelijk beter. We mogen de context van dat moment (o.a. rellen rond jaarwisseling 2015-2016 in Keulen) (2 maal).